

Oslo, 12. desember 2025

Hvordan Russland skaffer soldater til krigen mot Ukraina

Etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina den 24. februar 2022 har uttrykk som mobilisering, kontraktsoldat blitt en del av nyhetsbildet. Det hersker forvirring rundt terminologien, hvilke grupper som deltar i krigen og i hvilken grad soldater deltar frivillig eller som følge av press.

I det følgende forsøker vi å rydde i noen av begrepene. Vi skiller mellom 'vernepliktige', 'mobiliserte', 'kontraktsoldater', 'utenlandske kontraktsoldater' og 'reservister'. I tillegg ser vi på mulige konsekvenser for personer som unndrar seg obligatorisk militærtjeneste og desertører.

Samtidig er det viktig å ikke se seg blind på kategoriene. Russiske myndigheter praktiserer en form for «hybridmobilisering» som sikrer at stadig nye bølger av soldater kan sendes til fronten, samtidig som man unngår gjentakelser av panikken som spredte seg i samfunnet da en delvis mobilisering ble erklært i september 2022. Behovet for kontinuerlig påfyll av soldater av alle slag åpner ikke bare for økonomisk godtgjørelse som for et rom for trusler, press, voldsbruk og utpressing mot sårbare grupper. Blant disse gruppene finner vi innsatte, fattige og migrantarbeidere, men den største og kanskje mest sårbare gruppen er allikevel ordinære vernepliktige.

I realiteten risikerer alle menn i Russland å bli sendt i krigen. Russlands strategi innebærer enorme tap av menneskeliv og medfører et stort behov til å fylle på med nye soldater. Russiske myndigheter benytter seg av lovlige og ulovlige metoder.

1.1 Vernepliktige («Prizyvnik»)

Russland har tradisjonelt hatt to innkallinger i året for vernepliktige. Hittil har systemet vært én innkalling om våren i perioden 1. april-15. juli, og én innkalling om høsten, i perioden 1. oktober-31. desember.

Dette systemet er nå i endring. I juli 2025 ble et lovforslag sendt til Statsdumaen om innføre innkalling av vernepliktige året rundt.¹ Lovforslaget fikk støtte i første runde den 24.

¹ <https://www.bbc.com/russian/articles/cp90dxgj733o>

september 2025² og signert av presidenten 4. november 2025.³ Loven trer i kraft 1. januar 2026. Det nye systemet innebærer at vernepliktige kan motta innkalling året gjennom fra 1. januar til 31. desember. Den som mottar innkalling, men ikke selv kommer til en «Vojenkomat» eller militærsenter innen 20 dager, kan få forbud mot å registrere enkeltmannsforetak, registrere personlig kjøretøy og eiendom, kan få begrensninger på førerkort og muligheter til å ta opp lån. De får også forbud mot å forlate Russland inntil de innfinner seg ved et militærsenter.

Russiske myndigheter moderniserer og digitaliserer systemet. Et elektronisk register med informasjon om vernepliktige er kommet i funksjon i løpet av 2025. Systemet innhenter opplysninger fra andre offentlige organer som politi og skattemyndigheter. Webadressen er Реестрповесток.рф

Den 8. august 2025 meldte russiske nyhetsbyråer om at en vernepliktig hadde mottatt elektronisk innkalling til verneplikt per SMS og det digitale systemet Gosuslugi («Statstjenester») som har 126 millioner brukere i Russland.⁴ I slike meldinger opplyses det om at den vernepliktige har utreiseforbud fra Russland.

Den 25. juli 2023 ble aldersgruppen som kan innkalles til verneplikt endret fra 18-26 til 18-30. Loven som regulerer verneplikten kalles, «Om militære forpliktelser og militærtjeneste». Antallet menn som innkalles til verneplikt varierer fra år til år, men har ligget på 130-160,000 de siste par årene. Vårinnkallelsen i 2025 var den mest omfattende siden 2011. Totalt 160,000 ble innkalt. Dette var 10,000 flere enn i 2024.

Vernepliktige gjennomfører sin tjeneste i russiske regioner og sendes ikke til Ukraina, men «den vernepliktige kan reise frivillig, ved å inngå kontrakt med Forsvarsdepartementet.» Etter innkalling skal soldaten i teorien ha fire-fem måneders opplæring. Denne perioden kan forkortes til tre måneder hvis den innkalte «bestemmer seg for å undertegne kontrakt. Samtidig er det en kjensgjerning at vernepliktige dukker opp ved fronten, både som etterlatte døde og som krigsfanger hos ukrainerne. Gjennom en sammensatt system av trusler og overtalelse sikrer myndigheten at et betydelig antall vernepliktige kanaliseres til fronten.

Offisiell informasjon om systemet rundt verneplikten publiseres regelmessig i russiske nyhetskanaler, eksempelvis en artikkel fra Lenta i september 2025,⁵ som oppsummerer:

Etter innkalling er den vernepliktige til kontroll hos allmennlege, øyelege, psykiater, kirurg, øre-nese-hals-lege, tannlege og nevrolog. Den vernepliktige kategoriseres deretter som: 1) Helt frisk, kan tjenestegjøre i alle avdelinger 2) Mindre helseproblemer, kan tjenestegjøre i visse avdelinger 3) Alvorlige helseproblemer, fritatt verneplikt, men kan innkalles i krigstid 4) Midlertidig fritatt av helseårsaker, utsettelse 6-12 mnd. 5) Helsetilstand tilsier ikke at vedkommende kan tjenestegjøre selv i krigstid.

² <https://www.dw.com/ru/gosduma-v-pervom-ctenii-progolosovala-za-prizyv-v-armiu-kruglyj-god/a-74120104>

³ https://www.kommersant.ru/doc/8179774?from=top_main_1

⁴ <https://en.wikipedia.org/wiki/Gosuslugi>

⁵ <https://lenta.ru/articles/2025/09/24/osenniy-prizyv-2025/>

Det er viktig å understreke at dette er det formelle utgangspunktet, men i praksis ignorerer medisinsk personell helseproblemer og innruller soldater i strid med reglementet.

Visse grupper er unntatt verneplikt, dette gjelder dem som avtjener en straff for kriminelle forhold eller er under etterforskning; personer med akademiske grader kan være unntatt, sønner og brødre av personer som har omkommet under verneplikt, med flere. Visse grupper kan få utsatt tjenesten, herunder skoleelever og studenter, medlemmer av Statsdumaen, ansatte i politi, brannvesen og fengselsvesen med høyere utdanning eller spesialisering, alenefedre, fedre for to eller flere barn og en rekke andre grupper. Det er uklart i hvilken grad disse begrensningene respekteres i praksis, etter hvert som situasjonen for russiske styrker i Ukraina blir mer desperat.

1.2 Mobilisert, «Mobilizirovannyj»

Mobilisering foregår utenfor innkallingen av vernepliktige. Den 21. september 2022 erklærte Vladimir Putin en «delvis mobilisering». Mobiliseringen skulle være begrenset til bestemte grupper, men disse reglene ble ofte ignorert. I praksis ble innkallingspapirer sendt til studenter, menn over 60, handicappede, fedre med mange barn og også avdøde personer.

Mobilisering er upopulært fordi det kan berøre dem som ikke forventer å bli innkalt til regulær verneplikt. Den delvise mobiliseringen i september 2022 var opptakten til de oppsiktsvekkende nyhetsbildene av køer ved Russlands grense til Georgia og det store antall unge menn som umiddelbart kjøpte flybilletter til land med visumfrihet, som Armenia, Kasakhstan og Kirgisistan, samt land utenfor det tidligere Sovjetunionen som Tyrkia og De forente arabiske emirater. Litt over én måned senere, den 28. oktober 2022, sa daværende forsvarsminister Sergej Sjojgu at mobiliseringen var avsluttet, men slike uttalelser mangler juridisk verdi. I henhold til russisk lov må presidenten signere et separat dekret om å formelt avslutte mobiliseringen. Det har Vladimir Putin foreløpig ikke gjort.

Selv om russiske myndigheter benytter seg av ulovlige metoder i rekrutteringen av nye soldater, kan de også gjenoppta mobiliseringen når som helst fordi den formelt sett ikke er avsluttet. Dette er neppe en forglemmelse, men en bevisst strategi fra myndighetenes side. Det innebærer at hvem som helst risikerer å bli tvangsmobilisert på kort varsel. Som The Insider skriver: «Teknisk sett er mobiliseringsordren i Russland fortsatt aktiv, siden det ikke foreligger en offisiell ordre om å avslutte den delvise mobiliseringen fra 2022, noe som er bekreftet av Russlands Høyesterett i en avgjørelse fra mai 2023.»⁶

Russiske myndigheter venter ikke bare passivt på at vernepliktige skal melde seg. Senest 20. oktober 2025 meldte russiske medier om at politiet sjekket passasjerer på en rekke metrostasjoner i Moskva og hentet med seg personer som hadde mottatt innkalling og fortsatt ikke meldt seg.⁷

Like etter fullskalainvasjonen flyktet tusener av menn fra Russland i frykt for nettopp mobilisering. Mange tok seg over grensa til Georgia og Kasakhstan eller med fly til Kirgisistan

⁶ <https://theins.ru/en/news/274887>

⁷ <https://meduza.io/news/2025/10/20/v-moskovskom-metro-nachalis-oblavny-na-prizyvnikov>

og Armenia. En del vendte senere tilbake til Russland, andre bor og arbeider fortsatt i utlandet.

BBC og Mediazona har i et felles prosjekt undersøkt medieoppslag om mobiliserte som er drept i krigen.⁸ De konkluderer med at per 21. september 2025 hadde «minst 15,000 mobiliserte russere blitt drept under fullskalainvasjonen i Ukraina». Av disse ble rundt 42% drept i løpet av det første året etter fullskalainvasjonen. Det er ikke snakk om fullstendige tall, kun en analyse av russiske medier. Det reelle tallet er nødvendigvis høyere.

Det finnes ikke tall på hvor mange som er mobilisert fra hver enkelt region. Det finnes imidlertid tall på drepte mobiliserte som kan gi en pekepinn på hvilke regioner som er overrepresentert. Det høyeste tallet drepte mobiliserte er fra delrepublikkene Basjkortostan (884 døde) og Tatarstan (861). Delrepublikken Buryatia er også høyt (631). Et av de laveste tallene er hovedstaden Moskva (242). Antall bekreftede drepte per region må imidlertid ses i forhold til befolkningstall. Her leder Buryatia (23 drepte per 10,000). Forholdstallet er også høyt i delrepublikkene Tyva og fylkene Magadan og Tsjukotka i øst, samt i sentrale regioner som delrepublikkene Mari-El, Basjkortostan, Tatarstan og Kalmykia, og fylkene Arkhangelsk og Orenburg.

De laveste absolutte tapstallene blant mobiliserte finner man i delrepublikkene i Nord-Kaukasus, som Tsjetsjenia, Ingusjetia, Kabardino-Balkaria, Karatsjajevo-Tsjerkessia. Kun én mobilisert drept er registrert i Tsjetsjenia. Dette betyr ikke at Nord-Kaukasus er unntatt deltakelse i krigen, men her hentes soldater gjennom andre systemer. Nyhetsbyrået Caucasian Knot fører statistikk over drepte fra Nord-Kaukasus basert på medieoppslag og hadde per 28. september 2025 registrert 3833 drepte fra Nord-Kaukasus føderale distrikt og 3917 fra Sør-Russland føderale distrikt.⁹

1.3 Kontraktsoldat, «Kontraktnik»

Overalt i Russland ser man reklameplakater for å bli kontraktsoldat i den russiske hær, ofte med opplysninger om lønnsforhold og med kontakthinformasjon til nærmeste vervekontor. Vervekampanjer er synlige i storbyene, på kollektivtransport og billboards i butikker og andre offentlige steder. Det rekrutteres også gjennom sosiale medier. Kontraktsoldater har tradisjonelt vært profesjonelle med militær trening. I dag er kontraktsoldater ofte uten militær erfaring. Det er underforstått at kontraktsoldater tjenestegjør i Ukraina.

Lønnsnivået er en betydelig trekkfaktor for mange som undertegner kontrakt. Godtgjørelsen ligger over en gjennomsnitts årslønn for vanlige russere. Ifølge medier har de ligget så høyt som 337,000 NOK (2,7 mill RUB) i Tatarstan, 324,000 NOK i Mari-El og 199,000 NOK i Basjkortostan.¹⁰ I oktober 2025 ble det imidlertid rapportert at disse godtgjørelsene i overnevnte regioner har sunket dramatisk, til under 50,000 NOK. Samtidig beholdes de høye utbetalingene foreløpig i regioner som Voronezj, Altai, Tambov og Tjumen.

Mange undertegner kontrakt mens de er inne for å avtjene verneplikten. Reglene tilsier at

⁸ <https://www.bbc.com/russian/articles/cvgg3392vjlo>

⁹ <https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/69272>

¹⁰ <https://www.rferl.org/a/russia-recruitment-soldiers-ukraine-war-personnel-bonuses/33572319.html>

man kan undertegne kontrakt etter fire måneder med grunnleggende trening. Ordningen anses for å være et juridisk smutthull, der myndighetene kan presse vernepliktige til å undertegne kontrakt, ofte uten å legge frem full informasjon om hva dette faktisk innebærer. Presset kan ta til umiddelbart etter at vedkommende er hentet inn til førstegangstjeneste. Den russiske hær er kjent for et strukturert, men ikke-formalisert voldsregime og for mishandling av nye rekrutter og «dedovsjina». Dette gjør det mulig å tvinge vernepliktige til å inngå kontrakt. Det forekommer også at kontrakter forfalskes av overordnede. En ung soldat fra Sakhalin gikk til sak mot tropplederen for å ha forfalsket hans kontraktinngåelse, men ble allikevel sendt til fronten der han mistet livet.¹¹

Rekrutteringen antas å rette seg særlig mot visse sosiale grupper som fattige, arbeidsledige, gjeldsslaver og personer med straffesaker hengende over seg. Det rekrutteres også aktivt blant innsatte i fengsler og blant utenlandske sesongarbeidere, eller “*migranty*”, fra Sentral-Asia. Like etter fullskalainvasjonen var rekrutteringen blant innsatte i fengsler svært høy, også til private militærgrupper som Wagner.

1. 4 Utenlandske «kontraktniki»

Rekruttering av utenlandske statsborgere skjer på flere måter. Russiske myndigheter rekrutterer særlig blant sesongarbeidere som allerede befinner seg i Russland. De kan loves høy økonomisk godtgjørelse, men også russisk statsborgerskap eller å miste russisk statsborgerskap. Det rapporteres også om trusler og vold.

Migrantarbeidere som har latt seg verve som kontraktsoldater og senere blitt tatt til fange i Ukraina, beskriver opplevelsen av å bli brukt som «kanonføde».¹² Mannen i videoen beskriver at han havnet i en trafikkulykke og fikk valg mellom fengselsstraff eller å verve seg som kontraktsoldat. Han ble i tillegg lovet russisk statsborgerskap. Mannen deltok i flere runder med «storming» av ukrainske posisjoner, der de fleste i hans gruppe ble drept, før gruppa fikk påfyll av nye soldater og stormet igjen med samme resultat, inntil han ble tatt til fange av ukrainerne.

I et kjent tilfelle mottok den kirgisiske ambassaden i Moskva telefon fra en statsborger som var under press fra russiske myndigheter om å skrive kontrakt. Ambassaden sendte representanter til stedet og løste situasjonen. Kirgisiske journalister har intervjuet kirgisiske statsborgere i fangenskap i Ukraina som forteller at de underskrev kontrakt etter løfter om økonomisk godtgjørelse.

Utenlandske kontraktsoldater benyttes i “storming” av ukrainske posisjoner og har høye tapstall.

Russiske myndigheter rekrutterer også kontraktsoldater i utlandet. I byen Osj i Kirgisistan arresterte myndighetene sommeren 2025 fire personer tilknyttet et russisk kultursenter for forsøk på verving av kirgisiske statsborgere.

¹¹ <https://www.sibreal.org/a/institut-sudebnyh-ekspertiz-podtverdil-chto-kontrakt-za-pogibshego-srochnika-s-sahalina-poddelan/33235681.html>

¹² <https://www.facebook.com/share/v/15pC3umBX5/> https://fb.watch/DlkDoyRu_f/

Gjennom prosjektet «Hochu zhit'» («Jeg ønsker å leve») publiserer de ukrainske sikkerhetstjenestene i samarbeid med forsvarsdepartementet detaljerte lister over utenlandske statsborgere som har undertegnet kontrakt med den russiske hæren. Listene inneholder: Navn, fødselsdato, tjenestenummer, dato for kontraktsinngåelse, militær enhet, i flere tilfeller også dødsdato. Her er noen eksempler:

- Kasakhstan: https://t.me/hochu_zhyt/4097
- Belarus: https://t.me/hochu_zhyt/4086
- Tadsjikistan: https://t.me/hochu_zhyt/4071
- Ghana, Kamerun, Irak, Jemen: https://t.me/hochu_zhyt/4008

Ukrainske myndigheter understreker at listene på ingen måte er fullstendige, men er opplysninger de får tak gjennom lekkasjer fra den russiske hæren. Tidligere sovjetrepublikker som Belarus, Tadsjikistan, Kirgisistan, Usbekistan og Kasakhstan er overrepresentert, men det er også betydelige tall fra land som Nepal, Cuba, Sri Lanka, Kamerun og flere andre.

1.5 Reservister ('Rezervisty')

I oktober 2025 godkjente russiske myndigheter en lovendring som gjør det mulig å benytte reservister til en rekke militære formål også i fredstid. Tidligere har dette kun vært mulig i krigstid og under mobilisering.

Dette gjelder "kun personer som på frivillig grunnlag" har inngått kontrakt med Forsvarsdepartementet om å stå som reservister etter avsluttet militærtjeneste.¹³ Menneskerettighetsorganisasjoner mener dette er en form for skjult mobilisering.¹⁴ Mens det i utgangspunktet er snakk om at reservister kan brukes til å beskytte russiske oljeraffinerier fra ukrainske droneangrep, sier myndighetspersoner at de i teorien også sendes til utlandet, ifølge lederen for Statsdumaens forsvarskomite også til områder der det pågår aktiv krigføring som i Sumi og Kharkiv fylker i Ukraina.¹⁵

Lovendringen tolkes som en "stille mobilisering" der man henter inn betydelige nye styrker men unngår den panikken som brøt ut i samfunnet under forrige mobiliseringsrunde.¹⁶

2.1 Press mot vernepliktige

Det er underforstått at kontraktsoldater, russiske så vel som utenlandske, sendes til Ukraina. Ukrainske myndigheter publiserer regelmessig oversikter over russiske tapstall basert på lekkasjer fra statlige russiske organer. Om disse tallene er pålitelige må man selv vurdere,¹⁷ men for de åtte første månedene av 2025 (januar-august 2025) ble ifølge ukrainske myndigheter totalt 86,744 russiske soldater drept i Ukraina.

Selv om rekruttering av kontraktsoldater foregår gjennom offentlige kampanjer, er vernepliktjenesten blitt den kanskje største arenaen for verving av kontraktsoldater. Selv

¹³ <https://tass.ru/armiya-i-opk/25330739>

¹⁴ <https://www.dw.com/ru/zacem-vlasti-rf-privlekaut-na-sluzbu-rezervistov/a-74614858>

¹⁵ <https://www.dw.com/ru/zacem-vlasti-rf-privlekaut-na-sluzbu-rezervistov/a-74614858>

¹⁶ <https://tass.com/defense/2055491>

¹⁷ https://t.me/hochu_zhyt/4060

om mange inngår kontrakt frivillig, legger myndighetene press på unge menn som avtjener verneplikt til å inngå kontrakt med Forsvarsdepartementet. Slikt press kan ta til allerede under den første opplæringstiden. Vernepliktige er ofte unge, uerfarne og isolert fra sitt normale nettverk når de er inne til tjeneste og er sårbare for psykisk og fysisk press.

Det rapporteres også om bruk av vold og trusler mot vernepliktige, som i praksis er uten noen effektiv form for beskyttelse.¹⁸ Eventuelle klageinstanser er underlagt regimet, og har ikke tilgang til advokathjelp eller menneskerettighetsorganisasjoner. Den russiske hæren blir en stadig mer «lukket» institusjon der det å klage på behandling av en konkret vernepliktig vanskeligjøres. Russiske domstoler tar som regel statens side.

Menneskerettighetsforsvarere som jobber med vernepliktige blir selv utsatt for trusler. Mange foreldre har stilt seg uforstående til at deres barn undertegnet kontrakt kort tid etter de ble hentet inn til å avtjene verneplikten.¹⁹

2.2 Verneplikt og tjenestested

Vernepliktige avtjener sin tjeneste i russiske regioner. President Vladimir Putin bekreftet den 8. mars 2022 at den ettårige tjenesten ikke skal finne sted i området russiske myndigheter kaller “Zona SVO” (sonen der den militære spesialoperasjonen pågår), med andre ord, Ukraina.²⁰ Samtidig har krigen tidvis vært utkjempet på russisk territorium, ikke minst i Kursk fylke og langs den russisk-ukrainske statsgrensa. Russiske vernepliktige er bekreftet drept i Kursk fylke og russiske vernepliktige har dukket opp i fangeutvekslinger med Ukraina.

Man skal ha i mente at russiske myndigheter formelt sett ikke anser Krym og de fire delvis okkuperte ukrainske fylkene Luhansk, Donetsk, Kherson og Zaporizjzja for “utlandet”. Fra et russisk perspektiv og i henhold til Grunnloven har disse områdene vært en del av Den russiske føderasjon siden oktober 2022. Vernepliktige kan teoretisk sett bli sendt til Ukraina hvis myndighetene skulle anse det for nødvendig og praksis kan endre seg.

Foruten vernepliktige, utøver russiske myndigheter press på innsatte i fengsler og migrantarbeidere om å undertegne kontrakt. I fengsler brukes vold, men også løfter om at man kan slippe fengsel etter endt tjeneste. Mot migrantarbeidere brukes foruten vanlige pressformer som trusler og vold, også løfter om russisk statsborgerskap eller trusler om deportasjon til hjemlandet.

Den 20-årige vernepliktige Sergej Smirijadin fra Sverdlovsk fylke laget en video i oktober 2024 der han sa at han ikke ønsket å undertegne kontrakt, men at han og medsoldater ble tvunget til det gjennom vold og trusler. Hundre av totalt 140 vernepliktige i hans gruppe skal ha undertegnet kontrakt. Russiskspråklige artikler beskriver i detalj mishandling, trusler og vold mot vernepliktige for å tvinge dem til å undertegne kontrakt mot sin vilje.²¹

¹⁸ <https://www.rferl.org/a/russia-war-ukraine-inmates-conscripts-ethnic-minorities-coersion-rights-romanova/33492747.html>

¹⁹ <https://www.rferl.org/a/russian-conscripts-youth-dying-ukraine-putin/33351828.html>

²⁰ <https://www.reuters.com/world/europe/putin-says-will-not-use-conscript-soldiers-ukraine-2022-03-07/>

²¹ <https://www.currenttime.tv/a/rossiyskih-srochnikov-zastavlyayut-podpisyvat-kontrakty/33573169.html>

2.3 Reaksjoner på å desertere eller unndra seg verneplikt

Det blir stadig lettere for myndighetene å sjekke hvorvidt en person er vernepliktig, om han er innkalt, og hvorvidt han har unndratt seg verneplikten gjennom digitale løsninger som Reestrpovestok, nevnt over.

Unnlater man å dukke opp etter å ha mottatt innkalling til verneplikt, vil myndighetene igangsette reaksjoner etter 20 dager. Vedkommende vil ikke lenger kunne utføre operasjoner i «Rosreestr». Dette er blant annet nødvendig for å selge eiendom, noe som kan være særlig relevant for personer som ønsker å forlate Russland for å unndra seg verneplikten. Vedkommende kan ikke ta opp lån i banken, ikke kjøre bil eller ta førerkort.

Lokale myndigheter kan innføre ytterligere begrensninger i slike tilfeller. Man kan gjøres straffeansvarlig med bøter på inntil 200,000 rubler (25,000 NOK), fengsel inntil 2 år, eller andre straffereaksjoner, slik som samfunnsarbeid inntil 2 år for å unndra seg verneplikt. Eksempelvis fikk en ung mann fra Sarapul, Udmurtia bot på 10,000 rubler i september 2025 for å ikke ha meldt seg etter innkallelse, til tross for at han hadde gått til retten for å bestride innkallelsen.²²

Det rapporteres om langt strengere straffer enn dette for desertering. Kontraktsoldat Maksim Goryatsjkin ble dømt til 5 års fengsel for å ha forlatt troppen og reist hjem, hvor han oppholdt seg i syv måneder før han ble arrestert. Artem Kalmykov fikk 6,5 år i Krasnodar. Levan Tulojev og Zaur Karginov fikk 5,5 år og 3 år, begge i Vladikavkaz, Nord-Ossetia. Den strengeste straffen så langt for desertering var 7 års fengsel, en dom fra Stavropol i juli 2025.

Både vernepliktige og kontraktsoldater forlater tjenesten og registres som CO4 (SOCh) «*Samovolnoje ostavlenije chasti*», eller «Frivillig forlatelse av militærenhet». Tusenvis av russiske menn har fått kriminalsaker åpnet mot seg som følge av å ha desertert. Den aktuelle paragrafen i kriminalloven har en strafferamme på 10 års fengsel, men mange får i stedet betinget straff, noe som åpner for at de i stedet kan sendes tilbake til fronten.

Ukrainske myndigheter publiserer regelmessig lekket informasjon om personer som deserterer fra den russiske hær med opplysninger om navn, fødselsdato, sjetongnummer og underavdeling. Selv om lekkasjene er fra russiske myndigheter selv, gjør disse publikasjonene det mulig for hvem som helst å søke opp navn på personer som har desertert fra hæren fordi de legges ut i sosiale medier, eksempelvis:

- https://t.me/hochu_zhyt/3922
- https://t.me/hochu_zhyt/3911
- https://t.me/hochu_zhyt/3900
- https://t.me/hochu_zhyt/3888

Russiske domstoler behandlet samtidig over 10,000 saker mot «forsvunne» soldater (AWOL) og desertører i 2024, dobbelt så mange som året før.²³

2.4 Nord-Kaukasus

²² <https://www.amic.ru/news/v-udmurtii-prizyvnik-a-oshtrafovali-za-neyavku-v-voenkomat-569527>

²³ https://en.zona.media/article/2024/12/27/ru_refuse

Situasjonen i Nord-Kaukasus skiller seg en del fra det øvrige Russland.

Dmitirj Medvedev understreket senest i februar 2024²⁴ at rekrutteringen fra Nord-Kaukasus måtte intensiveres. Han hevdet at mens 54,000 personer hadde blitt rekruttert på nasjonalt nivå siden januar, hadde kun Tsjetsjenia fullført sin rekrutteringsplan i Nord-Kaukasus føderale distrikt. Han oppfordret lokale ledere til å ta i bruk nye metoder for å øke rekrutteringsraten.

Siste tall fra BBC og Mediazona viser at republikkene i Nord-Kaukasus har de laveste tapstallene i Russland. Republikker som Tsjetsjenia, Kabardino-Balkaria, Karatsjajevo-Tsjerkessia og Adygeya ligger mellom 200 og 400 døde i absolutte tall. Blant mobiliserte fra Tsjetsjenia er det registrert kun 2 døde. Kun folkerike Dagestan samt Nord-Ossetia har relativt høye tapstall med 1874 og 1138 drepte.

Det kan være flere årsaker til dette. Tsjetsjenia organiserer sine styrker på en annen måte enn øvrige deler av Russland og det kan hende tapstallene ikke fanges opp på samme måte. Allerede i 2005-2006 ble det en rekke spesialstyrker underlagt Rosgvardia, eller Nasjonalgarden (OMON Akhmat Grozny, SOBR Akhmat osv) mens det etter 2022-2023 er opprettet et dusin andre spesialstyrker underlagt Forsvarsdepartementet og Nasjonalgarden (Vostok-Akhmat, Akhmat-Rossia osv).²⁵

Tsjetsjenias leder Ramzan Kadyrov skrev i juli 2025 på sin Telegram-kanal at over 13,000 vernepliktige på det tidspunkt var i krigen. Han opplyste videre at Tsjetsjenia har sendt 60,344 krigere til Ukraina og av disse var 22,064 oppgitt å være "frivillige".²⁶ Samtidig opplyses det om regelrette "kidnappinger" av menn til disse styrkene. Tvinget rekruttering i Tsjetsjenia tok til sommeren 2022 med fabrikerte 'terrorismesaker', kidnappinger og trusler og fortsetter med stadig nye metoder.²⁷

Mediazona bekrefter overfor Helsingforskomiteen at deres tall for Tsjetsjenia er mindre fullstendige enn for andre regioner i Russland. De henter sine opplysninger fra åpne kanaler. Åpenheten er lavere i Tsjetsjenia, både i lokalaviser og i sosiale medier, grunnet fryktregimet under Ramzan Kadyrov. At det kan fremstå fra tilgjengelige opplysninger at det er lavere tapstall i Tsjetsjenia enn ellers i landet kan både forklares med en mangel på opplysninger, men en annen hypotese er at tallene faktisk er lavere, for eksempel kan tsjetsjenske underbataljoner aktivt forsøke å holde seg unna farlige oppgaver som storming av ukrainske posisjoner og at tapstallene derfor er lavere.

Som det skisseres over et det mye usikkerhet knyttet til spørsmålet om rekruttering og tvangsrekruttering fra Nord-Kaukasus.

²⁴ <https://caucasuswatch.de/en/news/medvedev-calls-for-boost-in-military-recruitment-efforts-in-north-caucasus.html>

²⁵ <https://www.proekt.media/film/kadyrovtsy/>

²⁶ https://t.me/RKadyrov_95/5819

²⁷ <https://theins.ru/en/inv/285242>

2.5 Deportasjon

Den 9. desember 2025 landet 64 russiske statsborgere som hadde blitt deportert fra USA via Kairo til Moskva og fikk straks innkallinger i hånda og er nødt å melde seg ved et militærkontor innen en kort tidsfrist.²⁸

²⁸ <https://tvpworld.com/90476326/russians-deported-from-us-drafted-at-moscow-airport-under-putin-plan-for-reservists>